

A HIÁNYZÓ LÁNCSEM: TUDATOS KARRIERTERVEZÉS A KÖZÉPISKOLÁBAN

Konferencia háttéranyag

A konferencia témája: A tudatos karriertervezés meghonosítása a középiskolai oktatásban

A konferencia célja: Kapcsolatteremtés és tapasztalatcsere a felsőoktatási intézményi karriertervező egységek (karrier irodák) és a középiskolák (vezetők, pályaaorientációval foglalkozó tanárok) között. Párbeszéd kezdeményezése a középfokú és felsőfokú oktatásban pályatanácsadással foglalkozó szakemberek között, a tudatos karriertervezés, élethosszig tartó karriertanácsadás rendszerének bevezetése a magyar közoktatásba.

A konferencia szervezés előzményei

A magyar felsőoktatási intézmények egy részében az elmúlt 5-7 évben - az amerikai és európai mintákat figyelemmel kísérve - létrejöttek a **karrier irodák**. E szervezetek **célja, hogy támogassák a felsőoktatási hallgatókat életpályájuk tudatos megtervezésében, álláskeresésükben, a munkáltatóknak pedig nyújtsanak segítséget a friss diplomás munkaerő iránt megnyilvánuló keresletük toborzási és kiválasztási folyamataiban.**

A középiskolákban változatos, jobbra választható fórumokon keresztül zajlik a pályaaorientációs tevékenység: osztályfőnöki órákon, továbbtanulási tanácsadó előadásokon, a munkaügyi központok szakembereinek segítségével.

A diákok választhatják az irányítás nélküli „autodidakta” felkészülést is, az Interneten (ld. pl. továbbtanulási, oktatással kapcsolatos portálok: om.hu, sulinet.hu, felvi.hu) böngészve vagy tanácsadó kiadványokat átolvasva (pl. „Mit kínál a magyar felsőoktatás?”, „Középiskola után...tanácsok, javaslatok” című kiadványok), és ismerőseiktől, családjuktól is gyűjthetnek információkat életpálya-tervezésük során. A rátermettebb, érdeklődőbb diákok ezrei¹ helyi vagy országos rendezvényeken ismerkedhetnek meg a felsőoktatással, a különböző intézményekkel, képzésekkel: az Educatio kiállítások sora és az egyetemi nyílt napok mind segítik a pályaválasztási döntéseket.

A Corvinus Karrier Irodához évente több felkérés is érkezik középiskolákból, szerte az országból, igazgatóktól és osztályfőnököktől, hogy tartsunk előadást:

- milyen diplomával lehet leginkább elhelyezkedni a végzés után?
- melyik gazdasági, média stb. képzőintézményt válasszák az érettségizettek?
- mit csinál egy EU szakértő?
- mivel foglalkozik a TV szerkesztő, a közgazdász, a rendszergazda?
- mi a különbség az ügyvéd, a jogtanácsos, a jogász, a bíró foglalkozása között?
- lehet-e, kell-e dolgozni a továbbtanulás mellett?

¹ Sajnos nem mind a 168 ezer továbbtanulni szándékozó (2004. évi adat)

és hasonló témákból.

Akkor is megkeresnek bennünket középiskolai szakemberek, ha rendszeres állásbörzéink, vagy kiadványaink után érdeklődnek.

Végül meg kell említenünk, hogy egyre több diák és szülő fordul hozzánk, még az érettségi, sőt egyetemválasztás előtt, van-e arra lehetőség, hogy egyéni karrier-tanácsadásra bejelentkezzenek hozzánk.

A probléma megfogalmazása

A fiataloknak a munka világába történő beilleszkedését alapvetően meghatározó pályaválasztási döntések sok esetben nem megalapozottak. A pályaválasztási döntések sokszor nélkülözik a tudatos képesség és készség egyéni felmérését, téves, vagy szűkös információkból indulnak ki (alá- vagy túlbecsüli az egyéni képességeket, készségeket, nincsenek tisztában a szakmai életpályák konkrét tartalmával), aminek következményeként sok fiatalnak pályakorrekciót kell végrehajtania, melynek kedvezőtlen hatásaival mikro-, és makroszinten egyaránt számolni kell. Bár manapság az életutak egyre kevésbé lineárisak, így a fiataalkori döntéseknek nincsenek minden esetben kizárólagos következményei; pályakorrekcióra az élet későbbi szakaszaiban lehetőség nyílik, lássuk be, a munkaerőpiacon annak a fiatalnak kevésbé jók az esélyei, aki eleve rossz irányból indul.

Tapasztalataink szerint nincs olyan szakember a mai középiskolákban, aki felvállalná több tucat érettségi előtt álló diák pályaválasztási tanácsadását. A pályaeorientációval foglalkozó alkalmak nem rendszeresen és nem a diákság igényekhez igazodva szerveződnek.

A pályaválasztó fiatalok nem mennek el tanácsért a munkaügyi központokba sem, ott már csak akkor jelentkeznek, ha munkanélküliként való regisztrációjukat kéri.

A karriertervezés, pályaeorientáció szavak sokszor szinonimaként használatosak, de pontosan nem ismerik a középiskolákban azok jelentését és különbségeit, a tudatos karrier tervezés támogatása teljesen hiányzik a középfokú oktatásból.

Végül – talán a legkönnyebben megoldható probléma – nincs kapcsolat a középiskolai és felsőoktatásbeli (graduális, posztgraduális) karriertervező, tanácsadó szakemberek között.

Olyan alapvető kérdésekre sem tudunk választ adni, hogy:

- Van-e minden középiskolában pályaeorientációval foglalkozó szakember / tanár?
- Ha vannak ilyenek, hol szerezték ismereteiket?
- Milyen segédanyagot, információs hálózatot használnak
- Van-e folyamatos továbbképzésük, ha igen, akkor milyen és hol?
- Hol és hogyan építik be a pályatanácsadást a diákok életébe, órarendjébe?
- Mit tudnak a középiskolai szakemberek a felsőoktatási karrier irodákról és tevékenységükről?

Stb.

Feladatok

Kapcsolatteremtés és tapasztalatcsere a felsőoktatási intézményi karriertervező egységek (karrier irodák) és a középiskolák (vezetők, pályaaorientációval foglalkozó tanárok) között. Párbeszéd kezdeményezése a középfokú és felsőfokú oktatásban pályatanácsadással foglalkozó szakemberek között, a tudatos karriertervezés, élethosszig tartó karrier-tanácsadás egységes rendszerének felvázolása és bevezetése a magyar közoktatásba. A pályaválasztási tanácsadás többféle tevékenység (tanácsadás, tájékoztatás, értékelés) egymásra épülő sorozatát jelenti. A karrier-tanácsadók segítik az egyént döntésében: milyen képzőintézményt vagy képzési programot és munkahelyet, álláslehetőséget válasszon, és hogyan készüljön fel a munkába állásra.

Csakis az oktatás-képzés és munkaerőpiac folyamataira, tendenciáira alapozva lehet tanácsot adni, mindenképpen ajánlott tehát az oktatási és foglalkoztatási kormányzat szándékainak és együttműködési lehetőségeinek megismerése.

Céljaink

Rövid távon:

Olyan szakemberek kiképzése, akik alkalmasak a középiskolai tanulók életpálya-tervezésének támogatására, személyes egyéni és csoportos tanácsadás alkalmával, valamint

Egy ún. Internet alapú karrier-tanácsadási rendszer bevezetése, ahová fordulhat a választ kereső diák, szülő és oktatási szakember egyaránt.

Hosszabb távon:

Az élethosszig tartó tanulás (LLL) kategóriájára rimelő (LLC, life long career planning) életen át tartó tudatos karriertervezés meghonosítása az oktatásban: a főként készségfejlesztést célzó karriermenedzsment-et tantárgyként bevezetni a középfokú oktatásban is. Vagyis a „Bolognai folyamat”-tal összhangban lehetőséget kell biztosítani az átjárható és rugalmas karriertervezés megvalósítására, mindenki számára, az élet minden szakaszában könnyen elérhető szakszerű információs rendszert és tanácsadást kell biztosítani.

Várható eredmények

Konferenciánkkal elindítani szándékozunk egy olyan fórumot, ami a rendszeres szakmai kommunikációval lehetőséget teremt a felmerülő kérdések megvitatására. A rendszeres találkozók nemcsak a karriertervező, de a kormányzati szakemberek is kifejtik álláspontjukat, sőt szándékunk szerint a civil szférát is bevonjuk a hálózatépítésbe. Hosszabb távon tudatosabb pályaválasztók és felkészültebb munkavállalók lépnek ki a munkaerőpiacra, mely maga is kiegyensúlyozottabbá válik, ha róla naprakész információk kerülnek szereplői birtokába.